DİSK Yayınları No : 1

Türk-İş Çıkmazı

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) artık, Türk işçilerinin menfaatlerine hizmet etmeyen ve millî olmayan bir politika izlemektedir, Türk işçilerini temsil yetkisini yitirmiştir.

İstanbul — 1967

DİSK
Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları
Konfederasyonu Yayınları : No. 1

Türk-İş Çıkmazı

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) artık, Türk işçilerinin menfaatlerine hizmet etmeyen ve millî olmayan bir politika izlemektedir, Türk işçilerini temsil yetkisini yitirmiştir.

İstanbul — 1967

ÖN SÖZ

Türk-İş, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun kısaltılmış adıdır. Türk-İş, uzun süre, sendikalı Türk işçilerinin ekonomik, sosyal ve kültürel menfaatlerini koruma yolunda türlü mücadele vermiştir. Fakat 1962'den bu yana her gün, biraz daha gerilemiş ve para gücü arttıkça, işçi haklarını savunma yeterliğini yitirmiştir. O kadar ki, artık bugün Türk-İş için rahatlıkla şöyle denebilir :

Türk-İş, bir işçi örgütü olmaktan çıkmıştır.

İşçilerin kanunî haklarına karşı çıkanlar arasında Türk-İş de yer almıştır.

İşçilerin menfaatleri için çırpınanlara karşı cephe birliği kuranlar arasında Türk-İş de yer almıştır.

İşçilerin aileleriyle birlikte açlığa mahkûm edilmelerini savunanların en önüne geçenler ne yazık ki Türk-İş yöneticileri olmuştur.

İşte bu küçük kitap, bu büyük kuruluşun nasıl bu duruma düştüğünü belgelerle ortaya çıkarmaktadır. Türk Sendikacılık hareketinin yozlaştırılmasını istemeyenler, bu broşürün ortaya koyduğu gerçekleri bilerek hareket edeceklerdir. Türk sendikacılığını millî menfaatlere uygun, Anayasa'da yer alan ilkelere göre geliştirme yolunda bulunanlar, Türk-İş örgütü içinde kalmayı bir hatâlı gidişe katılma sayacaklardır. Bu bakımdan yönetim görevi seçimle kendilerine verilen sendikacılar, ciddî kararlar vermek zorundadır.

Sendikalar, bu gerçekleri görmüş ve Türk-İş'ten ayrılma, yeni bir konfederasyon kurma ihtiyacını duyan sendikacıların ortak görüşlerini kabul etmişlerdir. Gücünü üyelerinden alan DİSK, üyelerinden gelen isteklere göre hareket ettiği için bu örgütten ayrılma isteyen mensup-

larının ne kadar haklı olduğunu bu broşürü hazırlayarak kamu oyuna duyurmayı gerekli bulmuştur. Bu küçük kitacık, Türk-İş'in nasıl yabancı parasıyla yozlaştığını da açıklayacaktır. Ancak, Türk-İş hakkında söylenecekler, açıklanacaklar elbette bunlardan ibaret değildir. Fakat bu kadarı bile, Türk-İş'in işçi haklarını gözetmekten uzak, Millî Menfaatlere aykırı ve yerli ve yabancı sömürücülerin doğrultusunda sözde «İşçi» kuruluşu olduğunu anlatmaya yetecektir.

Bu broşürü, uyanık işçi kardeşlerimize, bilinçli sendikacılara ve toplumcu kamu oyuna sunmaktan kıvanç duyarız. Saygılarımızla.

Genel Yürütme Kurulu

Türk-İŞ'in Durumu :

Türkiye işçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) in bir işçi örgütü olmaktan nasıl çıktığını anlamak için geçmişini bilmekte büyük yarar vardır. Kısaca görelim :

KURULUŞ :

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu; İstanbul, Eskişehir, Sakarya Bölgesi, Tarsus ve Akdeniz Bölgesi İşçi Sendikaları Birlikleriyle Karabük işçileri sendikası temsilcilerinin 7 Nisan 1952 günü Bursa'da kabul ettikleri Anatüzüğünün 31 Temmuz 1952 tarihinde Ankara Valiliğine verilmesi ile kurulmuştur.

Türk-İş Genel Kurulları konfederasyonunun geleceğini niteleyerek sonuçlanmıştır :

İZMİR KONGRESİ : (Eylûl 1952)

Türk-İş, I. Genel Kurulunu İzmir'de yaptı ve işçi birliğini korumak, işçi haklarını savunmak için güçlü bir örgüte olan ihtiyacın kabul edildiğini görerek ciddiyetle işe sarıldı.

İSTANBUL KONGRESİ : (Ağustos 1953)

Türk-İş, II. Genel Kurulunu olağanüstü bir kongre şeklinde toplamak zorunluğunu duydu. Çünkü seçilenler, tutumlarıyla teşkilâtın güvenini devam ettirememiş ve malî acze düşmüştü. İktidardaki hükûmet, kendisine muhalif partiden bir sendikacının yönetimindeki Kon-

federasyona daimî güçlük çıkarmaktaydı. Bunu çözümlemek için İstanbul Kongresinde iktidar partisine sempatik geleceklerin Yürütme Kurulunda görev almasına da imkân veren bir anlayışla seçimleri sonuçlandırdı.

İSTANBUL KONGRESİ : (Kasım 1954)

Normâl İstanbul Kongresi, Konfederasyonun kökleşmesi şartlarını hazırladı. Ancak İktidar partisinin partizanca davranışları ile Konfederasyonun buna karşı çıkan tutumu işçiler arasında da etkilerini gösterdi. Partiler, memlekette işçi birliğini bozucu bir şiddetle iktidar mücadelesi yaparlarken sendikalar arasında partizanca bölünmeler de görüldü.

ANKARA KONGRESİ : (Haziran 1957)

4. Genel Kurulda İktidar Partisi Hükûmetinin itimad ettiği sendikacılar geniş bir propaganda ile iş başına gelmeyi başardılar. Yeni Türk-İş yöneticileri, hükûmetten güç alarak konfederasyonun malî durumunu iyileştirici çabalara giriştiler, Balolar hazırladılar ve iyi gelirler sağladılar. Türk-İş hükûmetin temel ekonomik ve sosyal görüşlerine aykırı olmayan bir yönde, yer yer işçiler yararına çalışmalar yaptı ise de, Türk-İş, iktidar partisinin dümen suyunda gitmekten kendini kurtaramadı.

ANKARA KONGRESİ : (Kasım 1960)

27 Mayıs devriminden sonra yapılan bu kongrede, 1957 de işbaşına getirilen İcra Heyetinin, özellikle Başkanın durumu ön plâna geçmiş, sabık iktidardan yana olan başkanın onur kurulu ka arıyla başkanlıktan düşürülmesi kararı kabul edilerek yeni bir anlayışla yeni bir kadro işbaşına getirilmiştir.

1960 da sağlam örgütlerin desteğiyle iş başına gelen İcra Heyeti, malî durumunu da düzeltecek bir ortama kavuştuğu halde teklif edilen Amerikan yardımlarına kolaylıkla kucak açmıştır. Şartlı olarak verilmeye başlayan bu yardımlar yüzünden Türk-İş bir anda lükse ve şatafata kaymıştır. O kadar ki, Türk-İş'in 5. Genel Kuruluna sunulan Hesap Tetkik Komisyonu raporunda AİD yardımından sonraki durum acı acı ve şöyle tenkid edilmiştir :

«Yapılan tetkikatta İstanbul Bölge Temsilcisi şoförünün 700 TL., Adana Bölge Temsilcisi şoförünün 650 TL., Ankara Merkez Şoförlerinin ise 2000 TL. maaş aldıkları görülmüştür. Bu 2000 TL.'sının AİD teşkilâtının yardımından önce 1250 TL. olduğu, halen ise bu maaştan hariç vazifeye çıkışlarda 50 TL. harcırah aldıkları, teşkilâtın arabaları mevcud ve boşta iken vazifeli memurlara vasıta ücreti ödeyerek işleri takib ettikleri müşahede edilmiştir.»

Türk-İş Başkanının devletçilik anlayışı :

Türk-İş, en elverişli şartlarla yeni bir dönemde çalışmaya başlarken, işverenler de sosyal Anayasa'ya aykırı davranışlarını su yüzüne çıkarmaya koyuldular. Nitekim bu çabalarını yürütürken, Türk-İş Başkanının bilinçsizliğinden yararlanarak ona, işverenlerin mutlak çıkarına uygun bir görüşü ihtiva eden rapora imza koydurdular. Olay, 22-29 Ocak 1962 de toplanan Çalışma Meclisinde cereyan etti. Devletçilik tarifiyle en ufak bir ilişiği olmayan bir komisyonda işçiler adına görev alan Türk-İş Başkanı, işverenlerin en özel sektörcüsünün etkisiyle Sosyal Anayasamıza aykırı bir görüşe rahatlıkla imza attı. Bu görüşü belirten rapor, işçi-işveren-hükûmet temsilcileri ve bilim adamlarından kurulu istişarî

bir organ olan Çalışma Meclisine sunulunca ilk tepkiyi işçiler gösterdiler. Türk-İş Başkanının imzasını da taşıyan rapora gösterilen tepki, Çalışma Meclisinin en bilinçli hareketi oldu ve işçilerin ağır baskısıyla, şu görüş rapordan çıkarıldı :

«Devletin ancak hususî sektör tarafından başarılamayacak kadar büyük teşebbüsleri ele alması veya bunlara iştirak etmesi temenni olunur. Bunun dışında memleketimizde salim ve sıhhatli bir endüstri isteniyorsa bu hadisenin ancak devletin mevzuat ve mükellefiyet bakımından asgarî müdahalesi ve en geniş kolaylıkların gösterilmesi ile sağlanabileceği görüşünde bulunuyoruz.»

Çalışma Meclisinde işçilerîn tepkisiyle reddedilen bu görüş, Çalışma Meclisinde de açıklandığı gibi; 19. Yüzyıl liberalizminden daha da geridedir. Devletçiliğe tamamen karşı olan bu görüş çağımızın sosyal görüşlerine karşıdır, Anayasamıza karşıdır. Çünkü Türkiye'nin endüstrileşmesi, sosyal bir devlet anlayışıyla devletçiliği bağdaştırmakla mümkün olur. Türkiyede devletçilik, tarihî zorunluklardan doğmuştur. Özel teşebbüs, halk ihtiyaçlarını asırlarca karşılayamadığı için devlet, kamu yararına müdahale etmiş ve sanayileşmeyi bizzat yapmayı kararlaştırmıştır. Sömürücü liberalizm tarihe karışmak zorundadır, artık devlet dolgun kârlar peşinde koşan sermayenin sadece bekçisi olamaz, olmamaktadır.

«Aşırı kazanç hırsının emeği sömürmesini önleyen, emek gücünün değerini verdiren, emeği ile geçinenleri yarın kaygısından kurtaran, emeğinden başka sermayesi olmadığı ve sermayenin yaratılmasına hizmet ettiği halde onun altında ezilen insanların hakları için Devletçilik gereklidir». (İhsan Ada'nın konuşmasından)

Böylece, Türk-İş Başkanının daha o tarihte, işveren çıkarlarına hizmet edecek raporlara nasıl kolaylıkla imza atacağı anlaşılmıştı.

Türk-İş'i bu hale düşüren:

Bugün Türk-İş'e karşı köklü ve soylu bir muhalefet varsa, bunun nedeni Türk-İş'in yabancı parasıyla fiyaka satmasıyla başlar. Türk-İş, Türk hükûmetinin de yardım adığı ve Amerikan hükûmetinin kurduğu Milletlerarası Kalkınma Ajansından (kısaca A İ D deniyor) para ve teknik yardım almada hiç bir sakınca görmedi. Sanılıyordu ki, bu yardımlar, bu dolarlar ve bu teknik araçlar hep kara kaşımız, kara gözümüz için veriliyordu. Ancak dolar yardımı arttıkça Türk-İş'te yabancı uzmanlar için odalar ayrıldı, yabancılardan direktifler verilmeye başlandı ve eğitim de dahil olmak üzere Türk-İş'in iç ve dış konulardaki politikası hep Amerikanca olmaya başladı. Ama bu Amerikanca eğitim ve politika, Amerikalıların kendi memleketlerinde uyguladıkları politika değildi. Türk-İş racılığıyle memleketimizde uyguladıkları politika gelişmiş Amerikanın çıkarlarını sürdürmek için, geri kalmış memleketler için uyguladığı politika idi. Yâni Türkiye'nin Amerikan sömürgesi haline getirilmesi plânlarının derece derece uygulanmasıyla ilgili bir politika idi.

Nitekim, geri kalmış memleketlerde Amerikan kapitalizminin çıkarları için işçilerin politik eylemde bulunması istenmez. İşçilerin siyasî bir parti içinde birleşmesi ve Parlâmento'ya girmesi istenmez. İşçilerin yabancı şirketler aleyhinde grev yapması arzulanmaz. Emperyalizme, yâni ülkenin ve halkın yabancılar tarafından yabancı şirketler hesabına sömürülmesine karşı çıkarların önüne sendikaların ve üst kuruluşların dikilmesi görevi verilir. Ve daha neler neler...

İşte Türk-İş, yavaş yavaş Amerika'nın yeni sömürge politikasının maşası haline gelmiş ve bugünkü duruma düşmüştür. Bu nasıl olmuştur? Şimdi onu görelim :

Amerikan Yardımları :

Türk-İş, 1963'ten beri Amerikan hükûmetinden yâni A İ D'den yardım almıştır. Oysa 274 sayılı Sendikalar Kanunu, işçi örgütlerinin işverenlerden ve devlet teşekküllerinden yardım almasını yasaklamıştır. Buna rağmen Türk-İş, hükûmetin de onayı ile bu Amerikan yardımlarını almış, böylece Amerikan ajanlarının da rahatça Türk-İş'te karargâh kurmalarına yol açmıştır. Buna küçük bir örnek verelim :

Türk-İş'in ilk geçici İcra Kurulunda görevli olan bugünkü Türk-İş Başkanı, Amerikalı Sendikacı İrwing Brown'u iyi tanır ve onun arkadaşlığıyla övünür. Türk-İş Başkanı aynı zamanda Amerikan işçi teşkilâtının Dış Münasebetler Müdürü Lovestone'a da dostum demekten çekinmez. Oysa Lovestone'un Amerikan Casusluk Teşkilâtıyla beraber çalıştığı bilinmektedir. (Washington Post Gazetesi, 23 Mayıs 1966). YÖN Dergisi bu konuda şunu açıklamıştır :

«CİA'nın (Amerikan Casusluk Teşkilâtı) başta Amerikan işçi teşekkülleri olmak üzere, çeşitli işçi teşekküllerini âlet ederek, dış ülkelerdeki sendika hareketlerini yönetme çabaları, Türk Sendikaları için çok hayatî bir konudur. Sendikalarımızın eğitim ve öğretim programları, çok defa Türk Sendikacıları, ya da bilim adamları yerine, yabancı «uzman» lar tarafından hazırlanmaktadır.» (YÖN, I Temmuz 1966, Sayı 170)

YÖN, ayrıca şu görüşü belirtmiştir :

«CİA'nın Orta ve Güney Amerika devletleriyle dünyanın geri kalmış diğer ülkelerinde giriştiği ve bu ülkelerin ilerlemesini, gelişmesini engelleyici faaliyetleri

arasında, Sendikalara ve Sendikacılara el atması karşısında, Türkiye'nin gizli manevraların dışında kaldığını düşünmek tamamen hatâlı olur.»

A İ D'nin müdahaleleri :

Gerçekten de Türkiye'nin bu gibi gizli manevraların dışında kalmadığı da görülüyordu. Nitekim Genel-İş Sendikasında uzman olarak çalışan bir hukukçunun bir makalesi günlük gazetelerden birinde çıkmıştı. Bunda aynı zamanda Genel-İş'in eğitim uzmanı olan Engin Ünsal, Türk-İş'le A İ D arasındaki ilişkiye değinmiş, Amerikan Devlet Bakanlığının resmî organı olan A İ D'nin Türk-İş'e yaptığı para yardımının Sendikacılığımızın bağımsızlığı kavramı ile bağdaşamayacağını söylemişti. Engin Ünsal şöyle diyordu :

«Amerikan hükûmetinin bu şartlandırması, Sendikacılığımızın özgür davranışını sınırlayacak, kişiliğini bulmasını geciktirecek ve ülkemizin koşullarına aykırı düşen bir sendikacılık anlayışının gelişmesine yol açacak niteliktedir.»

Bu yazının yayınlanmasından sonra A İ D'nin Sendikalar bölümünden birisi, Genel-İş Sendikasının başkanına telefon etmiş, bu yazıdan haberi olup olmadığını sormuş yazının Amerikan Elçiliği tarafından beğenilmediğini bildirmişti. Ayrıca A İ D'ci kişi A İ D'nin Türk-İş'e geniş çapta yardımlar yaptığını, Genel-İş Sendikasının da Türk-İşe üye olmakla bu yardımlardan yararlandığını hatırlatmıştı. Sonra şunu sormuştu : Amerikan Elçiliği böyle ard düşünceli kimselerin nasıl olup ta Sendikalarda çalıştırıldığını bilmek istiyor. (YÖN, Sendikacılığımızda Amerikan Oyunları, 1 Temmuz 1966)

Bir örnek Daha :

Geri kalmış ülkelerin, özellikle Türkiye'nın nasıl

yanlış bir Sendikacılık anlayışına itilmek istendiğini gösteren bir örneği verelim :

«Amerika Devlet Bakanlığı A İ D kanaliyle az gelişmiş ülkelere bazı konuşmacılar göndererek böyle ülkelerin sendikal hareketlerine yanlış yön verici parlak fikirlerin sahneye konulmasına yardım ediyor. Bu türlü davranışın son örneğini Nisan ayı başlarında ülkemizi ziyaret eden bir profesörün konuşmalarında gördük. Misafir Profesör Wisconsin Üniversitesinde kapitalizm-sosyalizm ve iş iktisadı dersleri okutan ünlü bir sosyal siyasetçi idi. İstanbul İktisat Fakültesinde verdiği derste ve bizim de katıldığımız bir yuvarlak masa toplantısında hazır bulunanlara sosyalizmin ve millîleştirme hareketinin az gelişmiş ülkeler için sadece bir ekonomik macera olacağını ısrarla belirtmeye çalıştı. Devletleştirmenin millî ekonomiye daima zarar vereceğini söyledi. Kendisine devlet teşekküllerinin Türkiye'de verdiği örneğe uymadığını ve işçiler açısından devletin çok daha iyi bir işveren olduğu, ayrıca ulaştırma sektörü dışındaki devlet teşekküllerinde kâr kavramının önemli bir yer tuttuğunu hatırlattığımızda, profesör, bu konuda Türkiye'yi bir mucize yaratmış olarak kabul edeceğini söylemekle yetinebildi.

Diyeceğimiz odur ki, Amerikalılar, Türk sendikacılığına kendilerini şirin göstermek için yanlış bir aşı uygulamaya çalışmaktadırlar.» (agm)

A İ D'nin Asıl Amacı :

Türk-İş'in nasıl bu kadar Türk çıkarlarına aykırı bir yola sürüklendiğini anlamak için A İ D üzerinde biraz fazla durmamız gerekiyor. A İ D'nin Türkiye'de üç yıl süreyle devlet örgütümüzün içinde çalışmış uzmanlarından Mr. Podol, bir raporunda A İ D'nin amacını açıkca belirtmiştir :

«On yıldan fazla zamandır Türkiye'de faaliyette bu-

lunan Amerikan yardım programı, bir zamandan beri meyvalarını vermeye başlamıştır. Önemli mevkilerinde, Amerikan eğitimi görmüş bir Türkün bulunmadığı bir bakanlık, ya da bir İktisadî Devlet Teşebbüsü hemen hemen kalmamıştır. Bu kimselerin kısa zamanda Genel Müdürlük veya Müsteşarlık mevkilerine geçmeleri beklenir. A İ D, bütün gayretlerini bu yola tevcih etmiştir (yönetmiştir).» (Haydar Tunçkanat'ın açıkladığı casusluk belgesinden)

Demek ki, A İ D yardımları Türk-İş'e verilirken bu amaç güdülmüştür. O da Türk Sendikacılığını Türk halkının çıkarlarına aykırı, ama Amerikan çıkarlarına elverişli bir yolda geriletmek.. İşte Türk-İş, bu amacın gerçekleşmesinde maşalık yapmaktadır. Şimdi alınan yardım paralarına bakalım.

A İ D'nin Türk-İşe'e Yardımları :

1963 yılı sonuna kadar AİD, Türk-İş'e 1 milyon, 605 bin, 336 lira 72 kuruş vermiştir. 1 Ocak 1964'ten 1965 sonuna kadar da 2 milyon 631 bin 699 lira 26 kuruş ödemiştir.

1962 yılında Türk-İş'in ortalama aylık aidat geliri sadece 11 bin 253 lira idi. Türk-İş, hükûmetten, A İ D'den, O E C D'den (Uluslararası Ekonomik İşbirliği Geliştirme Teşkilâtı) ve İ C F T U'dan (Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu) yardım almasaydı geliri giderini karşılayamaz duruma gelir, iflâs ederdi. İşte, Türk-İş yöneticileri israf ve şatafat düşkünlükleri yüzünden kendi kaynaklarıyla geçinir bir durumdan uzaklaşmış, uzaklaştıkça Amerikan yardımlarına avuç açmış ve sonunda bütçenin büyük bir bölümünü A İ D yardımları kaplamıştır. Para yardımı arttıkça da Türk-İş bağımsızlığını yitirmiştir. O kadar ki A İ D yardımları çok kere Türk-İş muhasebesine intikal ettirilmeden eğitim

uzmanının emrine verilmiştir. On binlerce lira, harcandıktan sonra Türk-İş muhasebesine intikal ettirilmiştir.

Özet olarak şöyle denebilir :

Türk-İş'in 1 Ocak 1964'ten 31 Aralık 1965'e kadarki iki yıllık bütçesi 9 milyon 182 bin 783 lira 71 kuruştur. Bu bütçede üyelerden alınan aidat toplamı sadece 1 milyon 948 bin 29 lira 80 kuruştur. A İ D yardımları ve o türlü bağışlar bütçenin en dolgun bölümünü işgal etmiştir. Bu bol keseden bağış ve yardım sonunda Türk-iş, geri bırakılmış memleketlerin şiddetle reddettikleri Lobby'ciliği politika alanımıza sokmuştur. Bunun sonucu olarak da AKİS'in yazdığı gibi Türk-İş hakkında «kökü dışarda teşekkül» denemeye başlanmıştır (Akis, 19 Mart 1966, Sayı 613).

Türk-İş, Genelsekreter Halil Tunç'un deyimiyle «dünya sendikacılık hareketinin sert ve sabırsız davranışlarının aksine, bugünkü Türk sendikacılık hareketi ve onun başında bulunan liderleri, mücadelelerini büyük bir soğukkanlılık içinde ve toplum çıkarlarını bağdaştırarak yapagelmiştir». (Akis 29 Ağustos 1965, sayı 584) ve böylece Türk-İş, sabır içinde, bir yandan «kökü dışarda bir teşekkül» itibamına hak kazanacak yapıya bürünmüş, bir yandan da «hükûmetin Selânik Caddesi Şubesi» (Türk-İş binası Ankara'da Selânik Caddesindedir) diye adlandırılmış, bir yandan da Avrupa ve Amerika gezilerini sendikacılara peşkeş çekerek aklısıra sendika yöneticilerini avlamaya çalışması yüzünden «seyahat acentası» gibi terimlerle adlandırılmıştır. Bu duruma gelmenin nedenine bir kez daha, ve daha yoğunca parmak basmalıyız. İşte, sendikacılar içinde çalışan ve dünya işçi hareketlerini yabancı kaynakları da tarayarak inceleyen bir yazarın görüşü...

Nasıl Bir Sendikacılık?

«Amerika'da, İşçi Konfederasyonu(AFL - CİO) nun

CİA ile sıkı işbirliği halinde çalışan, yabancı ülkelerin iç işlerine ve işçi hareketlerine fütursuzca müdahale eden bir teşekkül olduğu artık isbatlanmış bulunmaktadır. Türkiye'de ise General Porter olayı ve Tunçkanat'ın açıkladığı ve doğruluğu yetkililerce çok iyi bilinen «ihanet belgesi», CİA'nın Türkiye'deki korkunç plânlarını gözler önüne sermiştir. Bu durumda, CİA'nın Türk işçi hareketini, kendi kontrolüne almak hususunda elinden geleni yaptığını düşünmek yanlış olmasa gerektir.

Sendikacılığımızın, Güney Amerika ülkelerinde olduğu gibi, tam Amerikan kontrolü altında bulunduğunu iddia edecek değiliz. Ama sendikacılığımızın melek sandıkları, yakın dostluklar kurdukları Lovestone ve İrwing Browne gibi kişilerin, CİA'nın General Porter'ine taş çıkartacak tehlikeli ajanlar olduklarını artık bilmeleri gerekir. Yine bilmeleri gerektir ki, Türk sendikacılığı Meany-Lovestone-Brown üçlüsünün Üçüncü Dünya sendikacılığına empoze etmek istediği yönde gelişmektedir. Kapitalizmi savunan, yabancı sermaye ile dost geçinen, ekonomik ve politik bağımsızlık hareketine ilgisiz, bol ücretli, bürokratik bir sendikacılık.. Bu yönelişte, Türk sendikacılığının 1947'den beri sürekli olarak Amerikalıların etkisi altında kalmasının payı büyüktür. Türk-İş eğitim programları, Amerikan parası ve uzmanları ile çizilmiş ve yürütülmüştür. Bu eğitimin sonucu olarak, bir çok sendika yöneticisi, işçi sınıfının politika dışı tutulması görüşüne saplanmakla kalmamış, fakat kapitalist düzeni de sendikaların ve dolayısıyle kendilerinin çıkarlarına en uygun bir düzen olarak kabul etmiştir.» (Âdil Aşçıoğlu, Yön, 12 Ağustos 1966, Sayı 176)

Ve yazar şunu istemektedir :

«Türk sendikacılığı, gerçekten bağımsız ve hür bir hale getirilmek isteniyorsa, yapılacak ilk işin Amerikalılara sendikalardan ellerini çektirmenin zorunluğunu

açıkca göstermektir. Türk-İş eğitim programları kendi imkânları ile sağlanmalı ve eğitimde de Amerikalıların söz sahibi olmalarına son verilmelidir. Hele A İ D yardımı, devlet de bu yardımdan faydalanıyor gerekçesiyle devam ettirilemez. Çünkü sendikaların uluslararası işçi örgütlerinden yardım görmeleri başka, yabancı bir devletin yardım teşkilâtından para alması başkadır... Bu çeşit yardımlar Türk sendikacılığının bağımsız ve hür bir hale getirilmesine engeldir.»

DİSK'in Yardım Alma Görüşü :

DİSK, hiç bir işçi sendikasının devletten, hele yabancı bir devletten yardım almasını kesin olarak reddeder. İşçi sendikalarına yapılacak yardım şu nitelikte olabilir :

1 — Yardımı bir işçi örgütü yapabilir.

2 — Yapılan yardım eğitim ve teknik yardım şeklinde olabilir.

3 — Yardımı yapanın, yardımı alana kendi şartlarını dayatmaması lâzımdır.

4 — Yapılan yardım miktarının, yardım alan teşkilâtın bütçesinde ağır basmaması, yâni yardım kesilince o işçi örgütünün kendi normâl çalışmalarını aksatmadan devam ettirebilmesi zorunludur.

Halbuki, Türk - İş'in A İ D'den aldığı yardım, bütçede en büyük dilimi teşkil etmektedir. Böylece aslında A İ D Türk-İş'e değil, Türk-İş bir milyonu aşkın aidatı A İ D'nin amaçlarının gerçekleşmesi için verilen milyonlara eklemek suretiyle Amerikan hükûmetine yardım etmiş olmaktadır. Daha doğrusu Türk-İş, Amerika'nın bir milyon lira kadar eksik masraf yapmasını sağlamaktadır.

Türk-İş, Millî Bir Kuruluş Olmaktan Çıkmıştır:

Türk-İş, A İ D'den doğrudan doğruya yardım alarak, Amerikan politikasına uygun bir yola girmiştir. Amerikalılarla o kadar içli dışlı olmuşlar ki, Türk-İş kadrolarında görülen memurların yarıdan fazlasının maaşını Amerikan hükûmeti ödemeye başlamıştır. Nitekim «Halen 65 personelden 32'sinin ücreti Türk-İş kadrolarından, geri kalan 33 kişinin ücreti ise A İ D yardımları içinden ödenmektedir» (Türk-İş 6. Genel Kurul Çalışma Raporu, 1966, Sayfa 172-173)

Türk-İş'in bütün kadrolarında vazifeli 65 personelin ücretleri karşılığı yapılan ödemeler tutarı son çalışma döneminde 2.328.718 lira 19 kuruşu bulmuştur. Bu meblâğın 1.479.945 lira 18 kuruşu A I D fonundan 33 kişiye ödenmiştir. 32 kişiye de Türk-İş hesabından sadece 848.773 lira 01 kuruş verilmiştir. Böylece Türk-İş'in birinci sınıf memurları ayda 1868 lira 61 kuruş (ortalama olarak) almış ve bu meblâğ A İ D'ce ödenmiştir. Türk-İş'in ikinci sınıf memurları da ortalama olarak Türk-İş hesabından ayda 1071 lira 68 kuruş almıştır. Yukarı kademe daima A İ D'nin etkisi altında çalışmıştır. Böylece Türk-İş, gerçekten millî, hiç değilse mahallî bir kuruluş niteliğini kaybetmiştir.

Türk-İş, bina inşası için de A İ D'den 2 milyon bağış almıştır.

Türk-İş, Genel Merkeze, Bölgelere ve Seminerlere harcamak üzere A İ D'den ayrıca 2.369.294 lira 83 kuruş almıştır.

I C F T U'dan alınan 36.000 lira ile O E C D'den alınan 193.392 lira da hatırlanacak olursa Türk-İş'in aidat geliri 9 milyonu aşkın bütçesi içinde 1 milyon 948.029 lira 80 kuruştan ibarettir. Bu durum, Türk-İş'in gerçekten bir millî kuruluş olmaktan çıktığını rakamlarla isbatlamış durumdadır.

Türk-İş'in Eğitim Çıkmazı :

Türk-İş'in yaptığı eğitim, geri kalmış bir toplumun işçilerine yapılan biçimde bir eğitim değildir. Türk-İş'in eğitim politikası, belli bir sendikacı kadrosunu sınıf bilincinden yoksun, Amerikan hayranı ve kendi memleketinin sorunlarını çözmede etkili olmaktan kaçan bir biçime göre düzenlenmektedir. Hele yabancı eğitim uzmanlarından çoğu Türk sendikacılarının belli politik görüşlere cephe almasını sağlama amacını gütmektedir. Türkiye'de Millî Mücadelede Padişahçıların ve Büyük Devletlerin mandasını isteyenlerin Atatürk'e yakıştırdıkları «bolşevik» suçlamasının zamanla her devrimciye, her bağımsızlık isteyene, her özgürlük isteyene, hattâ yasaklandığı dönemde grev isteyene bulaştırılmakta olduğu hatırdan çıkarılmamalıdır. Bu bakımdan önüne gelene ve özellikle millî bağımsızlıktan yana, petrolün ve yeraltı servetlerinin yabancılara peşkeş çekilmesine karşı olanlara yapıştırılan komünist damgasının bu yaygınlığından yararlananlar, komünizmi, olduğundan başka türlü anlatmak yolunu seçmektedirler. Böylece bir çok sendikacıların toprak reformu, dış ticaretin devletleştirilmesi, petrolün millîleştirilmesi fikirlerini taşıdıkları için kolayca «komünist» damgası yemeleri kolaylaştırılmıştır.

Türk-İş'in eğitimi sağcı bir eğitimdir ve emekten yana değil, işverenden yanadır ve Amerikan kapitalistlerinin menfaatini gözeten Amerikan hükûmetinin yardım şartına uygun bir eğitimdir. Böylece temeli teşkil eden kitleleri uyutacak, avutacak, sınıfından kopmuş bir sendikacı kadrosu yetiştirme amacına uygundur.

Ekonomik Ve Sosyal Politikası :

Türk-İş, A İ D'nin verdiği milyonlarla ayakta duran bir teşekkül olduğu için, ekonomik ve sosyal politikası geri kalmış toplumların bir an evvel toplumcu yoldan

kalkınmasına aykırı biçimdedir. Türkiye'nin kapitalist yoldan kalkınamayacağını yerli ve yabancı bilim adamları kesinlikle ve rakamlarla isbat etmektedirler. Fakat Türkiye'deki Amerikan menfaatleri, Türkiye'nin Amerika'ya bağlı bir politika ve özellikle bir kalkınma (!) plânı uygulamasını sağlamaya yönelmiştir. Bu amaç A İ D teşkilâtınca dikkatle gözetilmektedir. Türk-İş, zaman zaman göstermelik biçimden işçilere hoş gelen lâflar sarfetmekte ise de, temelde A İ D'nin telkin ettiği ekonomik ve sosyal politikaya karşı çıkamamaktadır.

Türk-İş Ve Rahat Sendikacılık :

Türk-İş yöneticileri rahat rahat koltuklarında kalarak yüksek maaş, bol yolluk ve sık sık dış gezilerle günlerini gün etmek amacıyla hareket ettikleri için her hükûmetle iyi geçinmenin yollarını bulmaktadırlar. Bu bakımdan her kabine değişikliğinde Türk-İş yöneticileri o kabineyi teşkil edenlerin partisinden yana bir yol tutmayı başarıyla yürütebilmektedir. Bu bakımdan Türk-İş, hiç bir partiden yana değil, her iktidara gelen partiden yanadır. Zaten Türk-İş, prensip olarak kim gelirse gelsin «hükûmetten yana» olduğunu da kabul ve ilân etmektedir. Böylece «Partiler üstü politika» aslında iktidara gelen Partiden yana olma politikasıdır ve işçi haklarına aykırıdır.

Bütün İşçilerin Temsilcisi Değil :

Türk-İş, bütün işçilerin tek temsilcisi olmaktan da çıkmıştır. Sigortalı işçi sayısı 700.000'inin üstünde ve tarım işçileri sigortalı işçiler dışında kalmakta olduğu için milyonları aşkın işçilerden yalnız 324.672 sendikalı işçinin aidat ödediği bir teşekkül olarak kalmıştır. Kaldı ki savunduğu fikirler de bütün sendikalar ve federasyonlar yöneticilerinin ortak görüşü olmaktan pek çok uzaktır. Nitekim Türk-İş, bir siyasî partinin ortaya attığı dış ticaretin devletleştirilmesi fikrini benimsediği vakit, bu-

gün Türk-İş'in Başkanvekilliklerinden birine getirilen bir müteahhid-sendikacı bu görüşe karşı çıkmış, bir federasyon başkanı da bu görüşün karşısında yer almıştır.

AP. listesinden milletvekili seçilen sendikacılar, Türk-İş'in savunduğu asgarî seçim indiriminin 1966 yılında uygulanması tezine karşı çıkmışlar ve Mecliste AP. lilerin çoğunluk oylarıyla işçilerin de dahil olduğu dar gelirli vatandaşlardan daha az vergi alınmasını bugün Türk-İş'in yöneticiler kadrosunda yer alanlar erteletmede başarı sağlamışlardır. Böylece Türk-İş, işçi menfaatlerine aykırı oy verenlerin etkisi altındadır ve Türk-İş, bu niteliğiyle de işçilere karşı bir sözde işçi örgütüdür.

İki Yüzlü Bir Politika:

Türk-İş, işçilere hitab ederken başka türlü konuşmuş, icraata geçince başka türlü hareket etmiştir. Türk-İş, hükûmetlerin tutumunu değerlendirmeden ve kararlarının işçilere yararlı mı, zararlı mı olduğunu hesaba katmadan şu ön yargıyla hareket edip durmuştur:

«Hükûmetlerle münasebetleri geliştirmek ve bir çok konularda, istişarî organlar yoluyla işbirliği sağlamak, sendikacılık hareketinin gelişmesini kolaylaştıracaktır.» (Türk-İş 6. Genel Kurul raporları, Sayı 130)

Oysa hükûmet, Türk-İş'in hemen hemen bütün isteklerine karşı çıkmış ve işçilerin haklarını, alabildiğine kısıtlama yolunu seçmiştir.

Türkiye'nin sosyal ve ekonomik konularının hiç birinde iktidarın görüşüyle Türk-İş'in sözde savunduğunu iddia ettiği hiç bir görüşte birlik ve beraberlik yoktur. Bunun izahını sayfalarca yapmak mümkündür. Şimdilik sadece şu kadarını belirtmek gerekir ki toprak reformu, yabancı sermaye, petrol meselesi, madenler, dış ticaret rejimi, vergiler, kalkınma plânının finansmanı, İş Kanunu, Tarım İş Kanunu, Deniz İş Kanunu, İşsizlik Sigorta-

sı Kanunu, Sosyâl Sigortalar Kanunu, İktisadî Devlet Teşekkülleri ve iştirâkleri hakkındaki kanun ile Çalışma Bakanlığı Teşkilât Kanunu'nun hepsinde Türk-İş'in yazılı görüşleriyle Hükûmetin açık görüşleri birbirine taban tabana karşıdır. Fakat Türk-İş, Hükûmetle samimi bir işbirliğini rahatlıkla yapmaktadır. Bu işbirliği işçilerin uyutulması, avutulması sonucunu vererek iktidarı rahat bırakmaya yaramaktadır ve bundan işçiler zarar görmektedir.

Türk-İş Grevlere Karşıdır :

Türk-İş Konfederasyonu, işçilerin kanunî haklarını elde edebilmek için bütün kanun yolları ve anlaşma ihtimalleri kalmadıktan sonra verilen grev kararlarına da karşı çıkmıştır. Bu bakımdan Türk-İş, İşverenlerin işine gelen bir ortam hazırlamış, bir çok işçilerin perişanlığına sebep olmuştur. Türk-İş, kanunda da yeri olmadığı halde Kıbrıs konusunun Türk dış politikasında ağırlık kazandığı bir dönemde grevle Kıbrıs konusu arasında hiç bir bağ bulunmazken «Kıbrıs sorunu yüzünden grevleri durdurma kararı» almıştır. (10 Ağustos 1964). Böylece Maden-İş'in aldığı grev kararları karşısına hem işverenler, hem Sıkıyönetim Komutanlığı çıkmıştır. Türk-İş, konuyu vatanseverlik açısından istismara kalkmıştır. Böylece Ankara'da Basın-İş'in, Kayseri'de fırın işçilerinin, İzmir ve Adapazarı'ndaki diğer grevler desteksiz kalmıştır. Grevlerin durdurulması kararını İşveren Konfederasyonu hararetle alkışlamıştır.

Türk-İş'in kararına Maden-Iş ve Lâstik-İş sendikaları katılmamaşlardır. Zira bu yolu seçmek, kanun içinde çalışmak ve işçi haklarını savunmak için zorunlu bulunmuştur. Ancak Türk-İş'in grevleri durdurulması kararının ilânı işverenler yararına bir ortam hazırlamıştır.

Mannesman Grevinde Türk-İş :

Mannesman Boru Fabrikasında Maden-İş'in başladığı grev (25 Kasım 1965) işverenin işyerinde kurduğu bir sarı sendikayla sözleşme yapmak için direnmesinden ileri gelmişti. İşçi çoğunluğu Maden-İş'te olduğu için grev başladı. Türk-İş Başkanı Ankara'da Maden-İş Başkanını iki gün oyaladıktan sonra konuyu Sanayî Bakanına anlatmak mümkün olamamıştır. Türk-İş Genel Sekreteriyle Sanayi Bakanına gidilmiş, fakat Genelsekreter tek başına bakanla konuşmuş, sonunda da işverenin sarı sendika ile toplu sözleşme yapamazsa, Maden-İş'le olan anlaşmazlığı ele almak için bakanın vakit ayıracağını söylemiştir. Türk-İş, bu kanunsuz hareket ve tutum karşısında Maden-İş'in yanında yer almamış, işveren dilediği gibi çalışarak işçileri grevden caydırmıştır. Böylece grev 15 Ocak 1966'da Türk-İş'in fırsat verdiği, işverene zaman kazandırdığı hareket yüzünden ortadan kaldırılmıştır.

Petrol Boru Hattı Grevi :

İskenderun - Batman petrol bor hattında çalışan Türk işçilerinin, yabancı işçilerden aşağı, onur kırıcı muameleye tâbi tutulmaları, haklarının kabul edilmemesi üzerine greve karar vermeleri (13 Eylûl 1966) Türk-İş'in işçilerden yana bir kuruluş olmaktan çıktığını bir kez daha açıklamıştır. Bakanlar Kurulu grevi ertelemiş, Türk-İş de bir bildiri yayınlayarak işçileri suçlamıştır :

«Grev yapanlar Türk-İş üyesi olan işçiler değil, diğer bölgelerden buraya getirilmiş, bazıları tahrik edilerek, bazıları da tehdidle greve zorlanmış işçilerdir. Türk-İş, bu kail davranışlarla işçiyi istismar eden ve şahsî çıkarları için işçileri maceraya ve kanunsuz yollara sevkeden Türk-İş dışındaki bu kuruluşlarla mücadelesini daha hızlandıracak ve Türk sendikacılık hare-

ketinin itibarını zedeleyici bu kabil davranışlara katiyyen müsamaha etmeyecektir». (1 Ekim 1966)

Türk-İş bu bildirisini basına verdiği dakikalardan az sonra basına çok önemli bir haber verilmiş ve Danıştay'ın, Bakanlar Kurulu'nun grevi erteleyen kararını kaldırdığı basının birinci sayfasına geçmiştir (2 Ekim 1966 Cumhuriyet).

Bozkurt Mensucat Grevi:

İstanbul'da Bozkurt Mensucat Fabrikasında yapılan grev (14 Kasım 1963) işverenler tarafından «kanunsuz» olarak nitelendirilirken Türk-İş de işçiler yanında yer alacağına işverene destek olmuştur. Türk-İş Birinci Bölge Temsilciliği «Türk-İş, kanunsuz yolda yürütülmek istenen her türlü grev hareketinin karşısındadır» diyerek işverene destek olmuştur.

Ataş Grevine Karşı:

Yabancı Petrol şirketlerinin kurmuş olduğu ATAŞ RAFİNERİSİNDE işçi sendikasının grev kararı alması üzerine Türk-İş, bu greve derhal cephe almış ve hükûmetin bu grevi bir bir üstüne ertelemesine imkân kazandırmıştır. 22 Aralık 1963'te başlayan Rafineri grevi karşısında Türk-İş'in görüşü şu olmuştur:

«Türk-İş, Mersin Rafinerisindeki grevi hiç bir suretle desteklemeyecektir. Büyük işçi kütlesi henüz en küçük haklarına bile sahip olmadığı halde zenginlerin dahi erişemeyecekleri konforlar peşinde koşan bu işçilerin yapacakları grevin sonunda mutlaka hüsrana uğrayacakları tabiîdir. İşçileri tahrik edenler eninde sonunda iş başından uzaklaştırılacaklardır.» (Demirsoyun demeci, Cumhuriyet, Aralık) Nitekim Hükûmet 9 Ocak 1964'te grevi durdurmuştur. Hükûmet, anlaşmazlık giderilmediği için Mayıs'ta yeniden grev kararı alan Ataş işçilerinin grevini bu defa 13 Mayıs 1964'te yeniden dur-

durma kararı almıştır. Hükûmet yine Haziran 15'te (1964) Ataş grevini 60 gün daha ertelemiştir. Türk-İş, bu ertelemelere karşı çıkmazken, sendikalar Hükûmetin bu krarları aleyhine demeçler vermiş ve hattâ T. Petrol İşçileri Federasyonu Hükûmeti Danıştay'a şikâyet etmiş, milletvekilleri Meclis'e Hükûmet aleyhine sözlü sorular götürmüşlerdir.

Kozlu (Zonguldak) İşçilerinin Kurşunlanması :

Zonguldak kömür ocaklarından Kozlu'da çalışan işçiler ücret zamları yüzünden Anayasa'da yer alan haklarına sığınarak grev yapmıştı (Mart 1965). Grevci işçilerden ikisi atılan kurşunlardan şehid olmuştu. Türk-İş grev haklarını kullanan işcilerin meselelerine eğilecek yerde grevde «komünist parmağı» aramıştı. Nitekim Türk-İş Başkanı basına verdiği demeçte şunları iddia etmiştir :

«İşçilere tesir edebilecek olan bazı kimseler, devamlı şekilde tahrikçiler tarafından yönetilmiş, hattâ bazıları sarhoş dahi edilmiştir. Tahrik edenler ,olaylar sırasında ortadan kayboluvermiştir. Yayınlanan beyannameler de önemlidir. Bazı beyannamelerde komünizm methedilmiştir. Bu durumlardan ilgili makamlar zamanında haberdar edilmiş, tedbir alınması istenmiştir.» (Yeni Gazete 14 Mart 1965). Hattâ Türk-İş Başkanı, «olaylarda yüzde yüz komünist parmağı olduğunu» ileri sürmüştür. (Dünya, 20 Mart 1965).

Oysa, tahkikatı sonuçlandıran savcı, olayların doğmasında hiç bir siyasî teşekkülün ve yan cereyanların rolü olmadığını açıklamıştır (Akşam, 4 Nisan 1965). Böylece Türk-İş'in açmak istediği suçlama kapısı yüzüne kapatılmıştır.

Paşabahçe Grevi :

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikasında işçilerin haklı

isteklerini ve mahkeme kararı ile sözleşme yapma yetkilerini tanımayan işverene karşı girişilen grev 31 Ocak 1966'da başlamıştır. Kristal-İş sendikasının yürüttüğü grev ilk günlerde Türk-İş tarafından desteklenmiştir. Ancak işveren, türlü yollarla grevi durdurmak ve işkolu seviyesinde yapılan bir sözleşmeye işyeri seviyesinde yeni haklar katmak yolunu açan mahkeme kararına karşı çıkmaktan geri kalmamıştır. O kadar ki ilân yoluyla yargı organlarına bile etki yapabilme metodları icad edilmiştir (13 Şubat 1966). Grevi sona erdirmeyi, yeni bir toplu sözleşme yapmamayı amaç edinen işveren konfederasyonu, gayet kolaylıkla Türk-İş'i kendi emellerine âlet edebilmiş ve iki konfederasyon arasında bir protokol imzalanarak grevi durdurma kararı alınmıştır. (Nisan 1966). Böylece Türk-İş, yeni bir toplu sözleşme hakkını açan yolu, işverenlerin emellerine uygun biçimde kapamada sakınca görmemiştir. Üstelik Türk-İş, işverenin grevi kırmak için ortaya attığı «üç gün içinde işbaşı yapanlara 600'ar lira ödemede bulunacazı» şartını da kabullenmiş ve hiç de hakkı olmadığı halde bu yolun başarıya ulaşması için grev kırıcısı gibi davranmıştır. Üstelik, Türk-İş'in imzaladığı protokolda grevcileri başarıyla ayakta tutan sendikacıların «işe alınmamaları» şartını da kabul etmiştir. Hiç bir sendikacının kabul edemeyeceği sendika öncülerini grev sonunda işsiz bırakma şartını Türk-İş'in kabul etmesi haklı bir infial uyandırmıştır.

Türk-İş, İşveren konfederasyonu ile grevi durdurma anlaşması yaptıktan sonra «artık grevle ilgimiz kalmamıştır, grevi desteklemiyoruz» kararına varmıştır.

Türk-İş, işçi haklarına sırt çeviren bir tutumla Paşabahçe grevini işçiler, özellikle grevi yöneten sendikacılar aleyhinde sonuçlandırıcı bir anlaşmayı işveren konfederasyonu ile imzalamıştı (Nisan 1966). Türk-İş böylece grevci işçileri grevden vazgeçirmek için işverenle-

rin her ülkede uyguladıkları «grevden vazgeçenlere para yardımı» ilkesine uygun bir şarta imza atabilmişti. Grevi yürüten sendikacıların işe alınmamalarını kabul etmesi gibi bir işçi kuruluşunca asla kabul edilemeyecek bir protokola imza atması da eklenince İstanbul'da yeni bir kuruluşun doğuşuna yol açmıştır :

Grevi Destekleme Komitesi :

Türk-İş'in işçileri yüzüstü bırakan protokolunun yarattığı haksızlığı önlemek amacıyla kurulan bu Komite (6 Nisan 1966) şu sendikaların başkan veya genelsekreterlerinden kurulmuştur :

Petrol-İş (Ziya Hepbir), Maden-İş (Kemal Türkler), Lâstik-İş (Kemâl Ayav), Basın-İş (İbrahim Güzelce), Tez büro-İş (Muzaffer Gökçeoğlu).

Bu destekleme komitesinin doğuşu, işverenin de, Türk-İş'in de grevin sona erdirilmesi hesabına dayanan plânlarını alt üst etmiştir. Bunun içindir ki Türk-İş, derhal bu sendikaları Türk-İş Onur Kuruluna verme yoluna gitmiştir.

Fakat bu Komite, grevcileri sonuna kadar desteklemiş, onlara maddî, manevî destek olmuştur. Grev sona erince Kristal-İş Sendikası basında çıkan teşekkür ilânında yalnız bu komite mensuplarına ve grevi destekleyen işçi sendikalarına teşekkür etmiştir.

Türk-İş Kanuna Karşı :

Türk-İş, anlaşma protokolu imzalandıktan sonra Paşabahçe işçilerinin grevini «kanunsuz» olarak nitelemiş ve kanunsuz grev yapma suçundan işçilerin cezaevine atılmalarını adeta bekleyip durmuştur. Fakat Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, İstanbul 20 Asliye Hukuk Mahkemesinin verdiği «kanunî grevdir» şeklindeki kararı onaylamıştır (Nisan 1966). Böylece Türk-İş'in görüşünün kanuna aykırılığı da ortaya çıkmıştır.

İşverenler, Türk-İş'i kendi yanlarına aldıktan sonra

bile Paşabahçe grevini durduramayınca bu kez hükûmet nezdinde teşebbüslere girişmiş ve grevin Bakanlar Kurulu kararı ile ertelenmesini sağlamışlardır. Bakanlar Kurulu 79 gün başarı ile devam eden grevi bir ay erteleme kararı almıştır (19 Nisan 1966).

Grevin sona erdirilmesi üzerine Türk-İş Yönetim Kurulu, olup bitenleri küçümseyerek ve yine işçilere karşı çıkarak şu görüşünü kamu oyuna duyurmaktan çekinmemiştir :

«Yönetim Kurulu, Türk-İş'in Paşabahçe grevindeki tutumunun gerçekci, işçi ve yurt çıkarlarına uygun olduğuna karar vermiş ve olaydaki şartları dıkkate alarak yapılması gereken her şeyin yapıldığını tesbit ve Türk-İş'in tutumunu tasvib etmiştir. Paşabahçe grevi ve bu grevi izleyen olayların işçi hakları için değil, tamamen başka amaçlarla rayından çıkarıldığını ve bazı çevrelerin bunu Türk-İş'i yıpratmak için istismar ettiklerini göz önüne alan Yönetim Kurulu sendikacılık prensip ve disiplinini ısrarla çiğneyen Petrol-İş, Maden-İş, Lâstik-İş, İstanbul Basın-İş, Kristal-İş sendikalarını, Türk-İş Onur Kuruluna sevketmeye karar vermiştir.»

Yüksek Uzlaştırma Kurulu Kararı :

Konu, Yüksek Uzlaştırma Kuruluna intikal ettirilmiş, kurulda bu defa yine işveren konfederasyonu ile işçi aleyhinde protokol imza eden Türk-İş Genelsekreteri Yüksek Uzlaştırma Kurulu üyesi olarak bulunmuştur. Varılan kararla işçilerin isteği olmuş ve Kristal-İş yeni bir toplu sözleşme yapmış durumuna geçmiştir. Bunun üzerine Grev 18 Mayıs 1966 tarihli Yüksek Uzlaştırma Kurulu kararının sendikaca kabul edilmesi suretiyle sona ermiştir. Kristal-İş Yönetim Kurulu adına yayınlanan bir İLÂN da sendika genel başkanı Mehmet Şişmanoğlu «Başta, geceli gündüzlü bizler için çalışan Petrol-İş sendikasının sayın Başkanı Ziya Hepbir olmak üzere bu sen-

dikanın icra heyeti ve bütün üyeleriyle en kara günlerimizde bizimle sonuna kadar işbirliği yapan Lâstik-İş, Maden-İş, İstanbul Basın-İş, Tez Büro-İş, Sağlık-İş, Kimya-İş, Bank-İş, Oleyis, Harb-İş, Karayolları-İş, Ankara Basın-İş sendikaları ve imkânları nisbetinde maddî yardımda bulunan diğer bütün kardeş sendikalara 2400 Paşabahçe işçisinin en içten minnet ve sükranlarını» sunduğunu çıklamıştır (Akşam, 26 Mayıs 1966).

İşçiden yana bu kardeş sendikalar grevci işçilerden teşekkür alırken Türk-İş, bu sendikaları Onur Kurulu yoluyla cezalandırmayı tercih etmiştir. Bu olay, Türk-İş'in nasıl kendi ilkelerini çiğnediğini bir kez daha ortaya koymuştur.

Sendikaları İhraç :

Türk-İş Onur Kurulu, işçi haklarını koruyan ve işçilere bir çok menfaatler sağlayan çalışmaları yüzünden Petrol-İş'i 15 ay, Maden-İş'i 6 ay, Lâstik-İş ve Basın-İş'i 3'er ay süre ile Türk-İş'ten geçici olarak ihraç etmiştir.

İşte bu karar, bardağı taşıran damla olmuştur. Sendikacılar ve bir çok sendikalar : «Artık yeter» demişlerdir.

Türk-İş, İlkelerine Karşı :

Türk-İş konfederasyonunun Temel Amaçlar ve İlkeler'ini anlatan 3. maddesinde yer alan şu ilkelere bakalım :

b) İşçilerin yaptıkları işe uygun ve insanlık haysiyetlerine yaraşır bir hayat seviyelerine kavuşmalarına elverişli, âdil bir ücret sağlamaları için çalışmak,

d) İşçilerin geleceğe güvenle bakmalarını sağlayacak sosyâl adalet ilkelerine göre düzenlenmesinde çalışmanın temel ölçü olarak ele alınmasını sağlamak,

f) Toplum içinde fert olarak, işçinin kendine olan güven ve kudretini arttırmak,

Türk-İş'in Görevlerini anlatan 4. maddesinde yer alan bazı görevlere bakalım :

f) İşçilerin refahını ve meslekî menfaatlerini ilgilendirebilecek her konu hakkında incelemeler, araştırmalar yapmak, amaçlarının gerçekleştirilmesi için her türlü kanunî faaliyet göstermek,

Bir de üyelikten çıkarma nedenlerine bir göz atalım :

Madde 7

b) Türk-İş'in amaç ve ilkeleriyle, Türk sendikacılık hareketinin genel ilkelerine uymayanlar, Türk-İş'ten çıkarılırlar.

Bütün bu amaç ve ilkeler ışığında Maden-İş'in ve öteki sendikaların Türk-İş'ten geçici olarak çıkarılması olayına bakarsak şunu görürüz :

Türk-İş, kendi tüzüğünü çiğneyerek işçi dâvasına ihanet etmiştir. Türk-İş, Paşabahçe işçilerinin insanlık haysiyetine yaraşır bir hayat seviyesine kavuşmak için yaptığı grevde Türk-İş'i karşısında bulmuştur. Paşabahçe işçileri geleceğe güvenle bakmak ve toplu sözleşme haklarını işverene kabul ettirmek için grevi sürdürürken Türk-İş, işverenlerle işbirliği halinde işçiler aleyhine ve yetkisi de olmadığı halde anlaşma yapmıştır. Türk-İş, Paşabahçe işçilerinin kendilerine ve sendikacılık topluluğuna olan güvenini sarsıcı bir karar almış ve işçileri yüz üstü, kendi başlarına zayıf durumda bırakmak istemiştir. Türk-İş, işçilerin toplu sözleşme yapma haklarının gerçekten doğup doğmadığını araştırmadan, inceleme yaptırmadan kanunî faaliyet içinde bulunan işçileri yenik ve suçlu duruma sokmak için işverenle işbirliği yapmış, Hükûmetin kanunda yeri olmadan grevi erteleme kararına zemin ve gerekçe hazırlamıştır. Nihayet

Türk-İş, işçi hareketlerinin genel ilkelerine sadık kalan işçiden yana bir avuç sendikayı bünyesi içinde tutmamanın yollarını aramış ve bu sendikaların geçici olarak da olsa Türk-İş dışına çıkarılmalarını sağlamıştır.

Türk-İş, Tüzüğünü Uygulayamayacak Kadar Acze Düşmüştür :

Türk-İş Anatüzüğünün 5 inci maddesinin f) fıkrasında şöyle bir hüküm vardır :

«Türk-İş'e üye olan ve aynı işkolunda Federasyon ve sendika olarak ayrı ayrı temsil edilen teşekküller 6 ay içerisinde birleştirilmeye çalışılır. O işkolunda azınlığı teşkil ve bu teşebbüse riayet etmeyen teşekkül Türk-İş bünyesinden ihraç edilir.»

7-14 Mart'ta (1966) da toplanan 6. Genel Kurulda kesin şeklini alan bu hüküm, daha önce Bursa'da yapılan 5. Genel Kurulda ilke olarak kabul edilmişti. Fakat Türk-İş, dilediği gibi hareket ve işçi birliğinin sağlanmamasından kişisel yarar görmekte devam edebilmek için kendi Anatüzüğündeki hükmü, Anatüzüğündeki süre içinde yerine getirmekten ısrarla kaçınmıştır. Aslında işçilerin güçlü sendikalarda toplanmasını istemediği için sun'î işkolları yaratılması yolunda Çalışma Bakanlığı ile de ittifak kuran Türk-İş işçi birliğini parçalamada iki yönlü bir çaba göstermiştir :

1 — İşkolu yönetmeliğinin hazırlanmasında, sendikaları, başında bulunanların politik inançları bakımından ayırıma tâbi tutmuş ve örnek alınması gereken Alman sendikalarının işkolu sayısı yerine, kendilerine uygun anlayıştaki sendikacıların bir kısım işçiyi peşinden sürükleyebilmesi için ana işkollarını parça parça etmiştir.

2 — Bir yanda Türkiye tipi sendikaları korur görünerek, bir yandan federasyonları ayakta tutabilmek hesaplarıyla hareket eden Türk-İş yöneticileri Anatüzü-

ğündeki 6 aylık süre içinde birleştirmeler yapmamış ve önemli işkollarında «idare-i maslahat» politikası uygulamayı tercih etmiştir.

Bunun dışında Türk-İş, yapmacık sendikalar, sarı sendikalar kurdurmak için de elinden geleni yapmıştır.

Karabük'te ihanetle kurulan Çelik-İş sendikası'nın ilk kongresine giden Türk-İş Başkanı, bu sarı sendikanın federasyona üye olmak suretiyle Türk-İş'e alınmasına çalışmıştır.

Türk-İş Başkanı, Ereğli'de de sarı sendika kurulması için telefonla direktif vermiş ve Maden-İş aleyhinde gizli çalışmaları su yüzüne çıkmıştır.

Türk-İş Başkanı, bu türlü çalışmalarının karşılığını son olarak Karabükte kongrede yuhalanmak suretiyle almış ve ihanet çizgisi üstünde boy resmi çekilmiştir.

Bugün Türk-İş bünyesi içinde birbiriyle didişen, birbiriyle kıyasıya mücadele eden sendikaların varlığı, Türk-İş'in tüzüğünü uygulamayacak kadar acze düşmenin sonucudur.

TÜRK-İŞ TÜZÜK HÜKÜMLERİNİ SAVSAKLAMAKTADIR:

Türk-İş, Anatüzük hükümlerine uygun bir çalışmayı yürütemeyecek kadar ciddiyetten yoksun duruma gelmiştir. Tüzüğün 20. maddesine göre «üst üste 3 ay süre ile aidatını ödemeyen teşekkül»; «sürenin sonunda üyeliğini kendiliğinden kaybeder». Oysa bu hükmün çiğnendiğini gösteren örneklerin varlığı, Türk-İş'in tutumundaki kaypaklığı açıkça ortaya koymaktadır.

30 Eylûl 1966'da 3 ay aidat ödemeyen Türkiye tipi sendika sayısı 5 tir. 3 sendikanın aidat borcu 4 er aylıktır. 1 sendikanın 5 aylık, 2 sendikanın 6 aylık, 6 sendikanın 7 aylık aidat borcu birikmiştir. Federasyonlardan Harp-İş üyelerinden 3 ay ve daha fazla aidat ödemeyen sendikalarının sayısı 11 dir. Maden-İşçileri fede-

rasyonuna bağlı sendikalardan 29 sendikanın aidat borcu 3 ayla 21 ay arasında değişmektedir. Metal-İş Federasyonunun 10 sendikasından yedisinin borçları 7 ay ile 34 ay arasında değişmektedir. Toleyis Federasyonu içindeki 18 sendikadan 16 sının borcu 3 ayla 34 ay arasında değişmektedir. Tes-İş Federasyonunun 19 üye sendikasının 19 unun da aidat borcu 4-5 aydır. Tütün, Müskirat, Gıda İşçileri Federasyonunun 31 sendikasından 18 inin aidat borcu 3-8 ay arasında değişmektedir. Ulaş-İş Federasyonuna dahil 10 sendikadan 7 sinin aidat borçları 3-7 ay arasındadır. Yol-İş Federasyonunun 18 sendikasının tümünün 30 Eylûldeki aidat borcu ikişer aylıktı.

Bu durum, Türk-İş'in tüzük bakımından pek az üyesi kalmış bir organ durumuna geldiğini de göstermektedir. Türk-İş, sendikaların güvenini gittikçe yitirdiği için aidat ödeme isteği sendikalarda pek doğmamaktadır.

TÜRK-İŞ SAĞA KAYMIŞTIR :

Türk-İş'in 7 - 14 Mart 1966 Kongresi hükûmetin rahatlıkla Türk-İş'i kendi dümen suyuna almasına elverişli bir ortam yaratılarak yürütülmüştür. Konuşmalarda en basit tenkitler susturulmuş ve yapmacık olaylar icad edilerek belli kişiler ve fikirlere karşı hücuma geçilmiştir. Muhalefete tahammülsüzlük son haddine çıkmıştır. Seçimler de bu hava içinde tarafsız, ya da muhalif sendikacıların tasfiyesi ile sonuçlandırılmıştır. Nitekim, 5. Genel Kurula seçilenlerden 17 yönetici Kongrede seçilmemiş, buna karşılık yalnız AP milletvekili seçilen işçilerden üçü yönetim kuruluna alınmış, öteki partilerdeki işçi milletvekilleri seçtirilmemiştir. 21 kişilik yönetim kurulunda AP ye son derece yakın 4 sendikacı yeniden seçilmiş, AP listesinden milletvekili olan 3 sendikacının ilâvesiyle yeni yöneticiler bir kaç istisnası ile hep AP lilerden seçilmiştir.

Bu durumuyla Türk-İş, yalnız AP kanadındakilerin

güvenini bir noktaya kadar sürdürebilecektir. Partizanlığa yeniden ve olanca varlığıyla gömülen Türk-İş, muhalefetin barınamayacağı, AİD kanalından eğitimden geçenlerin bir kısmının desteğiyle ayakta durmaktadır.

GEÇMİŞTEN ÖRNEKLER :

Türk-İş hemen hiç bir teşebbüsünde başarı sağlayamayacak bir yolda sürüklenmektedir. İşte bazı örnekler :

1958 de yapılan Temsilciler Meclisi toplantısında aynı işkolundaki sendikaların birleştirilmesi kararı alındığı ve Bursa Kongresinde bu iş için —Altı ay mühlet verildiği halde bu temel ilke, yukarıda da gördüğümüz gibi— gerçekleştirilmemiştir.

1959 Mayısında Temsilciler Meclisine sunulan raporda işçi kazançlarının vergi dışı bırakılacak bölümünün yükseltilmesi için karar alınmıştı. Oysa yukarıda da gördük ki Türk-İş Başkanvekili ve Türk-İş yönetim kurulu üyesi bile bunu sağlayacak kanunun aleyhinde oy vermiştir. İşte samimiyet!

Türk-İş, kadın işçilerin gece çalıştırılmamasını istemiştir. Sonuç? Sıfıra sıfır elde var sıfır..

İşçi ikramiyelerinin ücretlere ilâvesi, işçinin yararınadır. Pahalılığı önler, demişti Türk-İş yöneticileri. Bugün hâlâ ikramiye düzeni yürütülmektedir. Çünkü hükûmetler, Türk-İş'in sözünü dinlemek gereğini duymamaktadırlar. Çünkü Türk-İş, gücünü işçilerden almamaktadır. Çünkü Türk-İş sakalını başkalarına kaptırmıştır.

Türk-İş, kurulduğu günden beri (1952'den beri) tek işçi çalıştıran işyerlerinin de İş kanunu kapsamı içine alınmasını ister. Bunu gerçekleştirecek ciddî hiç bir mücadele vermemiştir.

— İşyerlerinde muvakkat kaydı ile işçi çalıştırılmasını işçiler açısından ne kadar büyük bir zarar ve teh-

like olduğu meydandadır. Türk-İş lâfa gelince her vakit «muvakkat kaydı ile çalıştırılan işçilerin bu durumlarına son verilmelidir» der, fakat bugüne kadar Türk-İş, işçilerin işyerlerine geçici olarak alınmasını önleyememiştir. Hele Devlet Demiryollarında muvakkat kaydı ile işçi çalıştırılmasının önlenmemesi bir çok işçi kayıplarına yol açmıştır. (Türk-İş Mayıs 1960 da durumu bir kez daha hükûmete bildirmiştir.. Bildiriş, o bildiriş..)

— Öteden beri her işçi hareketini komünistlikle suçlamak işverenlerin âdeti olmuştur. Sendikacılık yapanların komünistlikle itham edildiği de bilinen bir gerçektir. İşyerinde ücret ihtilâfı çıkardığı için komünistlikle suçlandırılan ve işten atılanlar henüz aramızdadır. Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy da bu gerçeği bilenlerdendir. Nitekim 26 Mayıs 1962'de İstanbul Tekstil ve Örme sanayii işçileri Sendikasının genel kurulunda bir konuşma yapan Türk-İş Başkanı Demirsoy şöyle demişti:

«Bazı işyerleri müdür ve umum müdürlerinin işçilere tokat attıklarını ve komünist dediklerini öğrenmiş bulunuyorum. Onları ikaz için miting yapacağız. Islâh olmazlarsa kafalarına çuval geçirip dayak atacağız.»

1962'nin mayısında bu anlayışta olan Demirsoy az sonra Amerikan yardımlarını almaya başladıktan sonra değişmiş ve tenkid ettiği şeyi yapmaya başladığı görülmüştür: Her şeyde komünist parmağı aramaya başlamıştır. Bunu, günde 60 kuruş için grev yapan Zonguldak işçilerine karşı bile söylemekten çekinmemiştir. Böylece Türk-İş Başkanı bazı işyerleri müdür ve genel müdürlerinin safına geçmiştir.

— Türk-İş yöneticileri, dinamik bir varlık gösteremişlerdir. Netekim işçilere Ereğlide, İzmirde kan kusturan Morrison Firmasına karşı Yapı-İş Sendikasının yürüttüğü mücadele sırasında bu tutumu daha o zaman dikkati çekmişti. Türkiyede işçilerin haklarını arayan Uluslararası Yapı-İş Federasyonundan ünlü sendikacı

Thalmayer, hükûmetçe yurd dışına çıkarıldığı vakit (Ağustos 1962) Türk-İş, Thalmayeri suçlamakta bir sakınca bulmadı. Bu olayı incelemek için Türkiyeye gelen Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi Van Leon şu gerçeği görmüştü: «Türk Hükûmeti, tarım ve yapı işçilerinin teşkilâtlandırılmasından memnun değildir.» Van Loen, bu teşkilâtlanmadan memnun olmayan hükûmet yanında Türk-İş'in durumunu da şöyle belirtiyordu: «Türk-İş İcra Heyetinin çalışma metoduyla Thalmayer'in çalışma metodu arasında fark vardır. Türk-İş İcra Heyeti inşallahçı, maşallahçı bir heyettir. Oysa Thalmayer, dünya sendikacıları arasında en dinamik olanıdır. Türk sendikacılığını çok kısa bir zamanda Avrupa sendikacılığı âyarına çıkartabilecek bir insandır. Thalmayer Türk-İş'le metod farkı olduğunu görünce yetkisini kullanarak doğrudan doğruya temsilcisi olduğu Yapı-İş ve Tarım-İş'le işbirliği yapmıştır. Bu işbirliği sonucu hareket kazanan Yapı-İş, Ereğli mitingini tertip etmiş, bu mitinge Türk-İş Başkanı katılmamıştır. Mitinge katılmayan başkan, Thalmayer yurd dışına çıkarılırken Yapı-İş'e bağlı bir sendikanın kongresine gitmiştir. Bütün bu olaylar gösteriyor ki, Thalmayer olayında Türk-İş, hükûmeti desteklemiştir, Hür sendikacılığı değil..» (5 Eylûl 1962 Öncü)

.....

— Türk-İş Başkanı, kendisi gibi eyvallahçı, maşallahçı olmayan Türkiye Maden-İş Sendikasının güçlenmesini bir türlü istememiştir. Netekim Adapazarı Vagon fabrikası işçilerinin Maden-İş'e üye olmaları üzerine Demirsoy, bunun aleyhinde çaba harcamış ve Adapazarı vagon fabrikası işçilerinin Devlet Demiryolları İşçileri Sendikasıyla birleşmesini sağlamağa çalışmıştır. Hattâ Kongrede Demirsoy ap açık söylemiştir: «D.D.Y. İşçileri Maden-İş'e giremez.»

Oysa 15-21 Ocak 1962'de toplanan Temsilciler Mec-

lisinde sendikaların Almanyadaki gibi 16 ana işkolu sendikasında toplanması kararlaştırılmıştı. Vagon fabrikası işçilerinin Türkiye Maden-İş Sendikasının Almanyadaki kardeş sendikası İG Metall içinde olduğunu Demirsoy bilmemek istiyordu.

— Türk-İş yöneticileri, mutlaka kendi dümen sularında gidecek elemanları işe almaya önem vermiş, Amerikalılara hoş görünmeyen Kenan Somer ve Arif Gelen'in işlerine ise son vermiştir. Bunun üzerine de Devlet Plânlama Teşkilâtından ayrıldıktan sonra Türk-İş'te araştırma müşavirliği yapan Nejat Erder, Attila Sönmez ve Basın Müşaviri İlhami Soysal Türk-İş'ten ayrılmışlardır. Bu toplu istifa, Türk-İş Genel Sekreterinin diktatörce davranışına karşı yapılmıştı (Nisan 1963).

.....

«Türk-İş yöneticileri, lokavt»a karşı olan sendikaları, işveren zihniyeti ile hareket ederek yıpratma yoluna gitmişlerdir» (Gece Postası, 18 Temmuz 1963; Fevzi Rıza).

.....

— Türk-İş, hiçbir işi başından sonuna kadar ciddiyetle takip etmemiştir. İşçi Sigortaları Kurumu'nun adının sosyal Sigortalar Kurumu olmasına karşı olduğunu söyleyen Türk-İş yöneticileri, bu konudaki tasarı Meclisin Çalışma Komisyonunda 1963 ağustosunda kabul edilir ve 22 Ağustosta da kararını çoğaltarak milletvekillerine dağıtıncaya kadar olayla ilgilenmemiş ve Çalışma Komisyonundaki milletvekillerile görüşmemişlerdi. Fakat atı alan Üsküdarı geçmekte iken Türk-İş 3 Eylûlde uykusundan uyanarak konuyu sendikalara duyurdu ve harekete geçmelerini istedi.

.....

— Türk-İş Tasarruf Bonolarının kaldırılmasını istemiş, ama çok güvendiği «partilerüstü sendikacılık» yolu

bu isteğin gerçekleşmesine imkân vermemiştir.

.....

— Türk-İş, işsizliğin gittikçe arttığını görmüş (22-27 Aralık 1963 Yönetim Kurulu'nun görüşünü ve kararlarını yansıtan bildiri), fakat işsizliğin ortadan kaldırılması için gereken yolun ne olduğunda durmamıştır. Bu yolda fikir ve mücadele plânında çalışanlara cephe almaktan ise geri kalmamıştır.

.....

Bursa Kongresinde izlenen yol (27 Ocak 1964) ileride bir çatlamanın ve bölünmenin olacağını aklı selim sahibi gözlemcilere hatırlatmıştı. Netekim Cumhuriyette çıkan bir yazıda (3 Şubat 1964, Muammer Erol) şöyle deniyordu:

«Bir işçi lideri olmaktan ziyade bir politikacı gibi davranan belirli sendika yöneticilerinin bu tutumları 12 yıl önce büyük güçlüklerle kurulabilen Türkiyenin bu en büyük işçi birliği Türk-İş Konfederasyonunun belki de çok yakın bir gelecekte parçalanmasına sebep olacaktır.

Çünkü açıkça müşahede edildiğine göre, bir tarafta AP li, diğer tarafta da CHP li sendikacılar birbirlerine düşmüş gibidirler. Şimdilik ufak tefek gösterileriyle bazı sert konuşmalardan ileri geçmiyen bu tutumun önümüzdeki günlerde ve bugünün inkişaf seyri içinde nasıl bir durum arzedeceğini kestirmek pek de güç olmasa gerektir. Zira kongredeki partizan sendikacılar ile evvelki gece Çekirgede çalışmalarına başlayan tüzük tadil komisyonundaki bazı işçi temsilcilerinin karşılıklı küfür ve hakaretlere kadar varan kavgaları, Konfederasyona hâkim olmak isteyen zihniyetin ortaya çıkması bakımından son derece enteresandır.»

.....

— Türk-İş, her fırsat çıktıkça samimiyetsizliğini ve görüşlerinde tavizci olduğunu ortaya koymuştur. Türk-İş,

iktisadî devlet teşekküllerinin, işveren sendikalarına üye olmalarına çalışan İşveren Konfederasyonu başkanı Şahap Kocatopçuya cephe almış ve bildiri yayınlamıştır, (3 Mart 1965). Bu bildiride şöyle denilmişti:

«Bu teklifle devlet açıkça patronlar devleti hâline getirilmek istenmektedir.»

«Kocatopçu, yeni Anayasanın getirdiği sosyal düzenin gerisine gidilemiyeceğini, ancak ileriye gidilebileceğini anlamalıdır. Türk işçisi, bunu anlamayanlara hakkettikleri dersi vermekte tereddüt etmiyecektir.»

Aynı Türk-İş yöneticileri Paşabahçe grevinde sosyal anayasamızın getirdiği hakların gerisinde bir anlaşma yapmış ve işçileri mağdur bırakmaktan çekinmemiştir. Üstelik, iktisadî devlet teşekküllerinin işveren sendikalarına üye olmasının vahametini kitleye duyuramamış, bu üyeliğin önlenmesine yarayan bir mücadele yürütememiştir.

BÖYLECE :

Böyle gide gide Türk-İş, Türk işçi sınıfının çıkarlarına karşı, yerli ve yabancı sömürücülerin doğrultusunda bilinçsiz bir kukla durumuna gelmiştir. O kadar ki, işçi emeği yerine makinelerin konulmasını ve işçilerin daha az çalışıp daha çok ücret almasını toplumcu bir düzende sağlayan otomasyonun aleyhinde cephe almak garabetine düşmüştür (Türk-İş dergisi, 22 Aralık 1964).

Türk-İş'in uydu politikası bir çok işçi sorunlarının sürüncemede kalmasına sebep olmaktadır. İşte hâlâ çözümlenemeyen ve yıllardan beri özlendiği halde askıda kalan işlerden bir kısmı:

1 — Tarım iş kanunu çıkarılmamış, tarım işçilerinin örgütlenmesi yerine ayrı ayrı parçalara bölünmesi sağlanmıştır.

2 — 440 sayılı kanun iktisadî devlet teşekküllerinin yeniden düzenlenmesini gerektirirken yasa, bu

amaçtan yoksun çıkarılmıştır. Hele yönetmelik bu yasaya bile aykırı biçimde yayınlanmıştır. Bir çok iktisadî devlet teşekküllerinin yönetimine işçinin katılması önlnmiştir.

3 — Yargıtay kararları bazı bakanlıklarca uygulanmamakta ve işçi hakları kaybolmaktadır.

4 — Emekli Sandığına bağlı işçilerin durumu hâlâ düzeltilmemiş ve işçiler arasındaki çıkar eşitsizliği giderilememiştir.

5 — Hükûmet, Anayasaya da 275 sayılı kanuna da aykırı olarak grevleri ertelemektedir. Türk-İş, bu kanunsuz eylemler karşısında eli kolu bağlı kalmaktadır.

6 — Tasarruf Bonolarının işçilere verilmemesi istekleri, daha doğrusu Tasarruf Bonolarının kaldırılması isteği, bu bonolarla milyonlar kazanan kişilerin varlığı yüzünden gerçekleştirilememiştir. Türk-İş, bunu görmezlikten gelmektedir.

7 — Vergi indiriminin uygulanması hep «başka bahara» kalmıştır. Türk-İş yöneticileri vergi indiriminin gerçekleşmesi aleyhinde oy verdikleri halde hâlâ işçiler arasında buna taraftar görünmekte ve iki yüzlülükten utanmamaktadırlar.

8 — Asgarî Ücretlerin günün koşullarına uygun hale getirilmesi istekleri yıllardan beri askıda durmaktadır. O kadar ki Çalışma Bölge Müdürlüklerinde asgarî ücret tesbiti için gerekli ilân parası bile bulunmamaktadır.

9 — Kalkınma plânında işverenler söz sahibi oldukları halde, işçiler söz sahibi olamamış, işçilerin oylarının bulunması gereğini Türk-İş, hükûmete kabul ettirememiştir.

10 — 224 sayılı kanun sosyalizasyon bölgelerindeki hastahanelerin Sağlık Bakanlığına devrini zorunlu kılmıştır. Türk-İş bu kanun müzakereleri sırasında

olumlu hiç bir çaba harcamamış ve kanun uygulanmaya başlamıştır. Türk-İş, sigorta hastahanelerinin Sağlık Bakanlığına devrinin aleyhindedir. Fakat hükûmet bu görüşte değildir.

11 — Çırakların sosyal yardımlardan yoksun bırakılması hâlâ önlenememiştir.

12 — Hâlâ muvakkat kaydiyle işçiler alınmakta, fakat bunlar yıllarca çalıştırılmaktadır. Bu işçiler bir çok hakları «muvakkat» kaydıyle işe alındıkları için kaybetmektedir. Buna bir çare bulunması sağlanamamıştır.

13 — Maden ocaklarında alınması gerekli can güvenliğine hiç dokunulmamaktadır. Kazalar her yıl arttığı halde buna çare bulunması için ciddî bir mücadele yapılmamaktadır.

14 — 60 yaşını dolduran işçilerden çoğu tazminat hakkını alamamaktadır. Hepsinin mahkemeye başvurması gerekmekte, işçi yararına bir ilke yerleştirilmemiş bulunmaktadır.

Bunlar daha çok uzatılabilir. Sonuç şudur:

Türk-İş, hiç bir işçi sorununu çözemeyecek bir uyduluk saplantısındadır. Türk-İş'in ayakta durması AİD yardımlarına bağlıdır. Bu yardımlar kesilince Türk-İş çökecektir. Aslında Türk-İş'in politikası, kendi kendisini iflâsa mahkûm etmiştir. İşçi örgütü olmaktan ziyade işveren örgütlerinin teşekkür ettiği bir uyutma ve avutma müessesesi olan Türk-İş için bugün yapılacak tek şey, onu mukadder ölümü ile başbaşa bırakmaktır.

Sosyal Anayasamıza uygun sendikacılık için, sosyal Anayasadan olan gerçek sendikacıların ve işçilerin aydınlık bir yürekle yola çıkmaları lâzımdır. Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları mensupları devrimci bir konfederasyonun temel direkleri olarak bir araya gelmişlerdir. Zafer, devrimcilerindir.

İSTANBUL MATBAASI
Nuruosmaniye Cad., 90 — İstanbul

Basıldığı tarih : 14/2/1967